

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות ד.

מסורת הש"ס

(א) זכרות י. [ע"ש]
(ב) [מכות כה.] (ג) זכרות
כה. (ד) [פסחים כה:]
ה. סנהדרין ס"ד (ו) זכרות
כה: [קטן לו:] (ז) לקמן מט.
[לו:] (ח) רש"ל מ"ח
(ט) [עין חוספות חגיגה י:
ד"ה לעבור:] (י) [ז"ל
שמעון:] (כ) [ועין חוס'
פסחים מג: ד"ה ס"ד
אמנא ותוס' ערכין ג: ד"ה
הי כהנים:] (ט) [ז"ל סתם]

תורה אור השלם

1. (א) לא תלכש עשנו
צמור ופשתים יחדו;
(ב) גדלים תעשה קל על
ארבע נפשות בסותק
אשר תכבה בה;
דברים כב יא-יב
2. סטוכים לעד לעולם
עשום תחת אשר;
תלום קרא
היום שור
3. לא תחסם שור
דבריו; דברים ד
4. כי ישבו אחים יחדו
ומת אחד מהם בין אמת
לא לא תהיה אשר תזן
ההוצה לאש ון יקמה
יבא עליה ולקחה לו
לאשה יקבמה;
5. מכשפה לא תכרה ה
דברים ה
מכשפה לא תכרה ה
שמות כז יז
6. כל שבב עב במקמה
תחת יומה; שמות כח יא
7. לא יקח אבן את
אשת אביו וכן ילכה
אלה;
דברים כג
8. ונתן האיש השבב
עמו
לפי הענין
מחשבים קל לו תהיה
לאשה תחת אשר ענה
לא יוכל להלוך כל
ימיו;
דברים כט כט

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה שאין
 חוספין אין כו'. יצ"ע ע"פ
 נמוכס דף קנ ג' ע"א
 ד"ה אין חוספין אין
 נמוכפין כע שאל תחמרי
 אפש"נ ע"ל: ד"ה
 סמכו (כו) ד"ה חוספין כו'
 פרש"ס: ד"ה חוספין ו'אמרי
 וכו' חלוטס פ"א ו'אמרי
 ז"ל ד"ה וסמוך ליה לא
 יקח איש וכו' ורשנין
 סמוכין דבאנשות
 משתעי ומפוחה
 באנשות דשתיין אינן
 בתורי' אישות ומקסא
 דמילתא דרב גידול
 בפרק נושאין על
 האנוסה ס"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א [ת' תרס"ד ר"ה וכו' מפי
שסמכו ענין לו וכו' ה"ה
בעלמא אלל בדמשה מורה
וכו'. "צ אבל הראב"ן ס"י
לד דף ע"ד בסופו כתב
דדוקא דמשה מורה דמש
ולא בכל התורה וטעמא
משום דכל התורה מפי
הגבורה נאמרה ואין
מוקדם ומאוחר אבל משה
שסידר משנה מורה פרשה
אחר פרשה לא יסידר אלל
לתדיר עכ"ל]

לא תלבש שעטנו. וסמך ליה גדילים תעשה לך ודרשין סמוך ושריין כלאים ציזיות. אלמא אחי עשה דחי לא תעשה: שאין חוסמין. אין ⁽⁶⁾ [סותמין] טעוניה לכופה להמייבס לו אלא כופין אותו וחולץ. חוסמין לישא דקרא קא נקט דיליף לה מלא תחסום: וסמך ליה כו'. אלמא דרשין סמוך וגבי כלאים ציזיות נמי דרשין: **במשנה** **סורה** דיש. והאי סמוכים דכלאים ציזיות במשנה תורה הוא ודרשין: **סמו עין** לו. עין הפרשה ⁽⁷⁾ סמורה פרשת מכשף אלל שוכב עם בהמה דגבי הדדי כתיבי: **מכשפה** לא תחיה.

שנפלה לפני מוכה ש
שנאמר ³ לא תחסום
⁴ כי ישבו אחים יחדיו
למאן דלא דריש סמך
תורה דריש דהא ר' יהודה
ובמשנה תורה דריש
דריש דתניא ⁵ בין עזא
לא תחיה ונאמר ⁶ כל
יומת סמכו ענין לו
בסקילה ⁷ אף מכשפה
וכי מפני שסמכו ענין
אלא אוב וידעוני בכי
יצאו להקיש להם ולו
בסקילה אף מכשפה
תורה מגלן דדריש דרר
אביו ומפותת אביו א
רבי יהודה אוסר באגנו
ואמר רב גידל אמר
דכתיב ⁸ לא יקח איש
יגלה כנף אביו ⁹ כנף
וממאי דבאגוסה כתיבי
¹⁰ ונתן האיש השוכב
חמישים כסף וסמך
וגו' ורבנן אי הוה

כדמסיק טעמא הו"איל ווא"ש
מאשת אח ולא קאמר תיתי
ממילה תיתי מכיבוד אב וא
דוכתין קאתי ואומר ר"י ד

דכתיב¹ ולא תלבש שעמנו גדילים תעשה
לך ואמר רבי אלעזר² סמוכים מן התורה
מנין שנאמר³ סמוכים לעד לעולם עשויים
באמת וישר⁴ ואמר רב ששת אמר ר' אלעזר
משום רבי אלעזר בן עזריה⁵ מנין ליבמה
שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה
שנאמר⁶ לא תחסום שור בדרישו וסמך ליה
ד⁷ ישוב אחים יחדיו⁸ ואמר רב יוסף אפילו
למאן דלא דריש סמוכים בעלמא במשנה
תורה דריש דהא ר' יהודה בעלמא⁹ לא דריש
ובמשנה תורה דריש ובעלמא מגלן דלא
דריש דתניא¹⁰ בן עזאי אומר נאמר¹¹ מכשפה
לא תחיה ונאמר¹² כל שוכב עם בהמה מות
יומת סמכו ענין לו מה שוכב עם בהמה
בסקילה¹³ אף מכשפה בסקילה א"ל ר' יהודה
וכי מפני שסמכו ענין לו נוציא זה לסקילה
אלא אוב וידעוני בכלל מכשפים היו ולמה
צאו להקיש להם ולומר לך מה אוב וידעוני
בסקילה אף מכשפה בסקילה ובמשנה
תורה מגלן דדריש דתנן¹⁴ נושא אדם אנוסת
אביו ומפלות אביו אנוסת בנו ומפלות בנו
רבי יהודה אוסר באנוסת אביו ומפלות אביו
ואמר רב גידל אמר רב מ"ט דרבי יהודה
דכתיב¹⁵ לא יקח איש את אשת אביו ולא
גלה כנף אביו¹⁶ כנף שראה אביו לא יגלה
וממאי דבאנוסה כתיב מעליותה דקרא דכתיב
¹⁷ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה
חמשים כסף וסמך ליה לאבי יקח איש
וגו' ורבנן אי הוה סמך ליה כדקאמרת
השתא דלא סמך ליה¹⁸ (דכתיב לא יקח
בשומרת יכם הכתוב מדבר¹⁹ ולעבור עליו
מאי מעמא דדריש איבעית אימא משום
דמופני איבעית אימא משום דמוכח דאם
ת ואיבעית אימא משום דמופני דאם כן
ת אשת אביו לא יגלה כנף אביו למה לי
ש"מ

יעקב דמ"ע שאומן גרמא נשים פטורות דהוקשה כל התורה לתפילין והקישא עדיף מסמוכין ולמי אפשר לדלדידה נשים חייבות בצליית מסמוכין בצלאל"ה נמי לרבנן דר' י' שמעאל צפ' התכלת ו) דמחייב צליית צילה והוי שלא האומן גרמא וקשה הא דרייק צפ' התכלת דרב יהודה סבר דלצייתא לפרומוא דלניש צימיה וממאי דלמא אע"ג דסבר דהוי האומן גרמא מחייב נשים מסמוכין וי) קשה לתלן דפטר נשים מצליית ה"ל למיפטרניהו מכלאום וע"כ נשים חייבות בצלאל"ה דלמא ספ"א איכא שום ריבוי לענין נכלאום א: **וְכִי מִפְּנֵי שֶׁסִּמְכוּ עֵינָיו** ו' בור' וא"ת דלמא הכא הוא ספ"א הגלילי צב ב' מיתות (מסדרים סו. וס) דמפקא מסמוכין דדרשי מלא תמיה כל בשמה דבמיקר מאם בהמה אם איש לא יסיה מי יומא דלא סבר כרבנן דדרשי סמוכים בכל מקום אלא איצט וי"ל דהכא דייק מלישנא דר' יהודה דקאמר וכי מפני שסמכו משמע דלא דריש סמוכים בעלמא דקידושין (דף ג:) דקמי יבול לא יחלקן בקדשי קדשים אצל יחלקן בקדשים קלים מ"ל איש כאחיו סיפרא מני ר' יהודה איכא למימר דהאם וי"ו מוסיף על ענין ראשון דריש דכמיז וזאת תורת כתיב בפרשת ויקרא א"נ משום מופנה דאיש כאחיו מיותר דה"ל למיכתב לכל נא אהרן מהיה ו א) ה"ה בעלמא אלא דבמשנה תורה קים ליה דכולהו מוכח או מופנה ולא חס להציא אלא אחי מהם: **וְכִי יִרְבֶּן** ו' דריש משום דלא יחלק מפסקין בין פרתם אונם ללא יגלה: **כִּי אֶבְרִייהָ גְבִי עֹלָם** להקישא ללא יבא ממזר דמהכא דרשין ממאי הוה ממזר בין לר"ע בין לרבנן בצרק החולץ (קמן) מטעם דמוכח או מופנה וא"ת גבי מכספה נמי לדרוש ר' יהודה דמוכחא מילתא מדלל כתיב כ שייר גבי עריות דאין זנות לבהמה א"נ לא חשיב מוכח כיון שהלמד נכתב במקומו ומיהו לע **אִם בֶּן אֶבְרָתוֹ רַחֲמָנָא** א"י יקח איש וגו' א"י יגלה בנה אביו אמה ל"י. דמקטק לא יגלה בלא וי"ו דלמא מיציא ליה לשומרת יבם כדרדשי ליה רבנן לקמן וא"ת דגרסי ולא יגלה כף אביו למא לי ומפ"ל דאציו קא אצל לא יגלה מצי למימר דדרשי יבם לשומרת יבם כמו רבנן. וריצ"ב א"י דשפיר גרס ללא ר' דמשמע ליה להש"ס דלא מוקי ליה בשומרת יבם כל אציו כיון בצלואו ה"י אציו איסור יבמה לש ימירא היכא דאיכא למידרש וצ"י נושאין על האנוסה (לחמן 45) אמר' נמי לדרבנן לא איצטריך לש

[illegible]

כדמסיק טעמא הוואל וואַסטרי איַסטרי ולהי קאמר יתיי אחות אשה מאַשט אַח וואַ קאמר יתיי מאַשט אַח כדאמר בכל הני דלקנן יתיי ממילה יתיי מביבד אב ואינו מוכיר אחות אשה משום דלמילף בכל דוכותין קאמי ואומר ר"י דמאשט אַח לא מני למילף בעלמא ללידחי עשה לא תעשה שיש בו כרת דשאני אשט אַח דמצוות זכך ויא אפטר בענין אחר לקיים מצות ויבוס דל"כ בטלה מצות ויבוס אבא אבא מכלאס בציצית ילפי' ספיר בעלמא דאי לא מקיימת מצות תכלת בפשטי' מקיימת צמר ואפי"ה דחי וכן וגלה את כל שערו דמצורע מיקיים בשער דהיתר דכל שערו קרינא ביה כמו כל מלאכה לא תעשו דשבת דלא קאי אלא אמלכות דלא דחו שבת א"נ כל שערו ממנו וצנזמטרו פתח רשאו וחקנו וכן כל הני דמיינו מיקיימי דוכותא אחריטי:

דבתיב לא תלבש שעמנו וסמך
ליה גדילים וכו'. ואיפלא

ה' שוכב עם בהמה
סקילה א"ל ר' יהודה
לו נוציא זה לסקילה
מכשפים היו ולמה
לך מה אוב וידעוני
בסקילה ובמשנה
נושא אדם אנוסת
סת בנו ומפותת בנו
ת אביו ומפותת אביו
ב מ"ט דרבי יהודה
את אשת אביו ולא
טראה אביו לא יגלה
מעיליוה דקרא דכתיב
עמה לאבי הנערה
ליה לא יקה איש
מין ליה כדקאמרת
ה (דכתיב לא יקה
מדבר ולעבור עליו
בעית אימא משום
משום דמוכח דאם
ים דמופני דאם כן
ה כנף אביו למה לי
ש"מ

ליכא למימר דצמקוס גדילים לא
תלגש שעטנו כדאמר צמקוס צמקוס
כי ישבו לא תחוס דא"כ לשמוק
קרא מנייה וממילא ידעינן דלא דחי
עשה דלצית לאו דכלאים וגבי יבמה
נמי צמקוס ליכא למידרש כי הכא
דכלאו קרא ה"א דחוסמין אותה ולא
יחלוץ לה על כרחו הקשה ה"ר יעקב
דאורליני"ש דלחיבבו נשים בצצית
דצית לן למימר כל שיטו בלא תלגש
שעטנו ישנו בגדילים אף ע"ג דלאו
היקש הוא אלא סמוכים דמרי קראי
יניהו מ"מ דרשין הכי צ"ק דערבין
(ד' ג: א) תפסלת (מנחות מג.) דקאמר
הכל חיבבין בצצית כהנים לויס
וישראלים ומסיק דכהנים אינטיין
ליה סד"א הוולו ואישתרי גבייהו
כלאים בצצית נמי לא לחיבבו קמ"ל
נהי דאישתרי צעידן עבודה שלא
צעידן עבוד" לא אישתרי דמשמע דצית
אישתרי לגמרי הוו מיפטרי בצצית
דזהו דרשין כל שאני בלא תלגש
שעטנו אינו בגדילים כ"ש שיש לנו
לדרוש לחומרא ולחיבב נשים בצצית
ו"ל דהא דנשים פטורות בצצית היינו
משום דילין לה (קדושין לה.) דכאחא בר
ר' יעקבא עדיף מסמוכים ולמ"ד תפילין לאו מ"ע שהזמן גרמא יניהו
(מנחות מג.) שם סבר נשים חיבבות בצצית
כלת דרב יהודה סבר ידעא מ"ע ואלו רבנן חזרימי חבלת

וְאֵלֶּם דְּלִמָּא דְּבָא הוּא דְּלֵא דְּרִישׁ מְסֻבִּים מִשּׁוּם ו' פ"א דְּרִישׁ ר' יוֹמִי

ואת כל המעשה הזה ידוע לנו כי שמואל נאמן גם בזה וכל
הוא תחילה כל נשמה בדמיך עד לבית ר"ה דמרת ההם בדסקליה
ימים בכל מקום אלא אינטרדיקציה של משום ג"ס דמפתא מממונים
דלא דריש סמוכים בעלמא והא' דדריש ר' יהודה סמוכים צפ"ב
שים קלים ת"ל איש כאחייו וסמין ליה אם על תורה וקאמר ה'הם
דריש דכתיב וחזק חזק וצוה השלמים אי"ג משום דמוכח מדמלא
כתב לכל בני אהרן מהיה ומו לא והא' דקאמר במשנה תורה דריש
להביא אלא אחד מהם : וסמין ליה לא יקח איש את אחות אביו.
דא כתבתיה גבי ערויות. דלעי' דאינטרדיקציה לימיתציה הכא
נורבנן בפרק החולין (לקמן דף מט.) ההם נמי סמוכין ניניהו ולדישין
וכחא מילתא מדלא כתיב כל שובב עם בהמה גבי ערויות וי"ל דלא
נכתב במקומו ומיניה לענין מופנה לא איכפת לן בהי מינייהו:
ל'. מדנקט לא יגלה בלא וי"ו משמע דלכוליה קרא בעי למא לי וקשה
יגלה כקא אצי למא לי ומפרש דלאציו קא בעי למא לי דשטינא ליה
וריי"ן פי' דשפיר גרס לא יגלה בלא וי"ו ואכוליה קרא קבעי למא
הכי איכא איסור יצמה לשוק ואיסור דודתו ולא מוקמינן ביה בללא
נמי דלרבנן לא אינטרדיקציה דשמרת ים אלא לעבור עליה ג' לאין:

מכדי

גמורה שזה דמהוהו דהכא מיהו מההוהו דמסא, דאזי מלשון בסקילה (ברכות שם). א"ר זאנא
מיתוס צמורה (ברכות שם) א: וזאז אהז דמין מיתוס קולת לסקילה דהמורה מילין (שבת
עירובי בבלל במשפטים הירי. ככלל דא מחיה לכל המהפשים ימיר, וזאז יצאור. כמי עמון כסה
מיהו העלל ללמוד לא ללמוד עז עמאזי מיהו אלל ללמוד עז הכלל כורו יאל (ברכות שם) ובעי' שנהדירן
צמורה עמון עמון עמון אביר, אלל לעבור עז וז כמי מלשון בסקילה (ברכות שם) ובעי' שנהדירן (א).

עין משפט
נר מצוה

ח א מיי פ"ב מהל' יבוס
הלכה יד סמוג עשין נא
טו"ש"ע אה"ע סימן קסה
סעיף ד [וצרע אלפס פרק
ז דמחובות דף קא:]
ט ב מיי פ"א מהל'
עבודת כוכבים הל' טו
סמג לאוין קט" (טו"ש"ע)
סימן קעט)
י ג מיי פ"ב מהל' איסורי
ביאה הל' יג:

תוספות ישנים

[illegible]

מוסף רע"י

סמורים לעד לעולם.
דברי חורו מביא נאמנים
לך קודמו ממוסע ולך
ממכס כל קודמו עשויים
נחמם ופשו ולעורר ולא
דק (ברכות ז').
שאי חוסמין ארתה.
אין מגעין בה
נחמין ואפשי זו (שבת
כג.). ממשפח לא תהיה.
לא פירש ונחמין אפשי
תמות, ונחמין אפשי כל
זוכה בעהמה מות
סובת (ברכות כא.). ממו
ענין לו. ממכסו פרשת
ממשפח לא תהיה לעובד
בעהמה (לח) מען ענין
הענין לעובד בעהמה.
אין פרשת (סנהדרין כח.).
מה עובד בעהמה
במקדלה. הא ליענין לה
דממשפח כל דכתיב סה.
פרשת קדושים תהיו,

וגמרינן לה מאזב וידעו
יהודה. לא דריש סמוכין,
מקרא מפורש. אלא.
ישן לסקילה, כדכתיב צאנן
בשומרת יבם הכתוב